

Özgün araştırma

Huzurevlerinde Çalışan Bakım Personelinde Okupasyonel Denge ve Yaşam Memnuniyeti Arasındaki İlişki

Hatice Abaoğlu ¹, Funda Demir ²

Gönderim Tarihi: 13 Eylül, 2021

Kabul Tarihi: 27 Ekim, 2021

Basım Tarihi: 31 Aralık, 2021

Öz

Amaç: Giderek artan yaşlı nüfusu ile birlikte yaşlı bakım hizmetlerinde çalışan personel talebi de artmaktadır. Bu araştırmanın amacı özel huzurevlerinde çalışan yaşlı bakım personelinde okupasyonel denge ve yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Araştırmaya Ankara ili içerisinde yer alan özel huzurevlerinde çalışan 106 yaşlı bakım personeli dahil edildi. Katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi demografik özellikleri kaydedildi. Okupasyonel denge, Aktivite-Rol Dengesi Anketi ile yaşam doyumu ise Yaşam Memnuniyeti Anketi ile değerlendirildi. Veriler normal dağılım göstermediği için değişkenler arasındaki ilişki Spearman Korelasyon Katsayı kullanılarak analiz edildi.

Bulgular: Yaşlı bakım personelinin okupasyonel dengesi ile yaşam memnuniyeti arasında orta düzeyde pozitif anlamlı bir ilişki bulundu ($p<0,05$).

Sonuç: Yaşlı bireylere uzun süreli kurumsal bakım hizmeti veren yaşlı bakım personellerinin yaşam memnuniyeti, okupasyonel dengenin iyileştirilmesine yönelik müdahalelerle artırılabilir.

Anahtar kelimeler: Yaşlı, bakım, aktivite, yaşam memnuniyeti

¹**Hatice Abaoğlu.** Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ergoterapi Bölümü Ankara/Türkiye, Tel No: 03123052560/150, E-Mail: haticeabaoglu@hacettepe.edu.tr

²**Funda Demir (Sorumlu Yazar).** Özel Zelal Odak Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi Nasuh Akar Mahallesi Süleyman Hacıabdullahoğlu Caddesi No: 45 Balgat Çankaya Ankara/Türkiye Tel No: 05432929706, E-mail: demirfunda99@hacettepe.edu.tr

Original Research

The Relationship Between Occupational Balance and Life Satisfaction of Care Staff Working in Nursing Homes

Hatice Abaoğlu¹ , Funda Demir²

Sub. Date: 13th September, 2021

Accept. Date: 27th October, 2021

Pub.Date: 31st December, 2021

Abstract

Objective: With the increasing numbers of elderly people, the demand for staff in elderly care services is also increasing. The study aimed to examine the relationship between occupational balance and life satisfaction of care staff working in private nursing homes.

Materials and Methods: 106 care staff working in private nursing homes in Ankara province were included in the study. Demographic characteristics of the participants, such as age, gender, and educational status, were recorded. The occupational balance of participants was evaluated with the Occupational Balance Questionnaire and life satisfaction was evaluated with the Satisfaction with Life Scale. Since the data were not normally distributed, the relationship between the variables was analyzed using Spearman's Correlation Coefficient.

Results: A moderately positive and significant relationship was found between the occupational balance and life satisfaction of care staff ($p < 0.05$).

Conclusion: The life satisfaction of care staff who deliver long-term institutional care services to the elderly can be increased with the interventions to improve the occupational balance.

Keywords: *Elderly, care, activity, life satisfaction*

¹**Hatice Abaoğlu.** Hacettepe University Faculty of Health Sciences Occupational Therapy Department Ankara/Turkey, Phone Number: +903123052560/150, E-mail: haticeabaoglu@hacettepe.edu.tr

²**Funda Demir (Corresponding Author).** Özel Zelal Odak Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi Nasuh Akar Mahallesi Süleyman Hacıabdullahoğlu Caddesi No: 45 Balgat Çankaya Ankara/Turkey Phone Number: +905432929706, E-mail: demirfunda99@hacettepe.edu.tr

Giriş

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yaşlı nüfus artmakta ve buna bağlı olarak yaşlı sağlığı ve yaşlılara yönelik sağlık hizmetleri giderek daha önemli bir konu haline gelmektedir (Gök Uğur ve Hendekci, 2019). Artan yaşam beklentisi ile birlikte yaşlı nüfustaki artış, ek sağlık sorunları, bakım ihtiyacı ve bağımlılığı da beraberinde getirmektedir (Atwal ve Mcintyre, 2013; Gök Uğur ve Hendekci, 2019). Küreselleşmenin getirdiği kentleşme, iç dış göçler ve ekonomik sorunların olması, daha küçük evlerin tercih edilmesi, değişen aile yapısı, kuşaklar arası düşünce farklılıkları gibi çok çeşitli nedenler yaşlanma ile birlikte birine bağımlı hale gelen bireyler için evde bakımı güçleştirmektedir. Bunun sonucunda, yaşlı bireyler kurumsal bakım hizmetlerine ihtiyaç duymaktadır (Altuntaş ve Aydın, 2015; Üstüner Top ve diğ., 2010).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve 25 Ekim 2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan engelli ve yaşlı bakım elemanı ulusal mesleki standardına ilişkin tebliğde, engelli ve yaşlı bakım personeli; “iş sağlığı ve güvenliği ile çevre koruma ile ilgili alınan önlemleri uygulayarak, mesleği ile ilgili kalite gereklilikleri çerçevesinde; bakım öncesi ön hazırlık yapan, hizmet alan bireyin öz bakımını uygulayan, yaşam alanını düzenleyen, yeterli ve dengeli beslenmesini sağlayan, aktif yaşama katılımını sağlayan, tedavi sürecinde sağlık personelinin destekleyen ve mesleki gelişim faaliyetlerine katılan nitelikli kişi” olarak ifade edilmiştir (Mesleki Yeterlilik Kurumu, 2016). Nöropsikiyatrik bozukluklar ve yüksek düzeyde bağımlılığı içeren birden fazla kronik rahatsızlığı olan yaşlı bireylerin sayısındaki artış, birçok ülkede huzurevleri gibi uzun süreli yatılı bakım ortamlarında profesyonel bakım çalışanlarına olan talebin artmasına neden olmaktadır (Rachel ve Francesco, 2018; Eurobarometer, 2007).

Yatarak tedavi gören yaşlı bireylere uzun süreli bakım sağlayan personel, zaman baskısı, ağır iş yükleri, işlerini etkileyen çok az fırsatın olması, fiziksel stres, vardiyalı çalışma ve personel sayısının azlığı gibi sorunlar ile karşı karşıyadır. Ayrıca, meslektaşlar ve yönetimden destek eksikliği, bireyin kişilik yapısı ve sosyal ilişkileri de yaşlı bakım personelinin etkileyebilmektedir (Gandoy-Crego ve diğ., 2009; Lewis ve diğ., 2010). Buna bağlı olarak, bakım hizmetlerinde önemli bir role sahip olan yaşlı bakım personelleri, çalışma koşulları ve ortamları nedeniyle depresyon, anksiyete, fiziksel problemler, sosyal izolasyon, tükenmişlik gibi ciddi etkilenimlerle karşı karşıya kalmaktadır (Can ve diğ., 2020; Pélissier ve diğ., 2015).

Yaşlı bakım personelinin, bakım faaliyetlerini yerine getirirken bakım yüküne maruz kaldıkları ve günlük yaşam rutinlerinin olumsuz etkilendiği gösterilmiştir (Can ve diğ., 2020). Araştırmalar, vardiyalı çalışma sistemi dolayısıyla sıklıkla sosyal çevrelerinden

soyutlandıklarını, ev içi rollerinde aksamalar meydana geldiğini ve tüm bakım verenlerin yarısından fazlasının aile ve arkadaşlarıyla daha az zaman geçirdikleri düşüncesinde olduklarını ortaya koymaktadır (Can ve diğ., 2020; Dahlrup ve diğ., 2015; Wilson, 2002). Bakım verme yükü ve vardiyalı çalışma sistemi nedeniyle bakım verenler, iş ve aile arasındaki yeterli dengeyi sağlayamamakta ve bunun sonucunda bu bireylerin yaşam kalitesi olumsuz yönde etkilenebilmektedir (Dahlrup ve diğ., 2015). İşe bağlı stresler, bireylerin aile sorumluluklarında (çocuk bakımı, yaşlı bakımı veya aile hayatı gibi) zorluk yaşamalarına neden olabilmektedir. Bunların sonucunda, huzurevlerinde çalışan bakım personelinde, işe bağlı kas iskelet sistemi rahatsızlıkları ve ruhsal problemler görülebilmektedir (Zhang ve diğ., 2017). İş yükü ağır olan bakım personellerinin bakım verme rutinindeki dengenin bozulduğu, bakım stratejilerini takip etmede zorlandığı ve iş yükü ile tükenmişliğin pozitif ilişkili olduğu belirtilmektedir (Castle ve diğ., 2007; Cooper ve diğ., 2016).

Yapılan çalışmalarda, kamuya ait huzurevlerinin özel huzurevlerine göre daha az çalışma saatleri ve daha iyi bireysel konaklama ve mutfak/beslenme ortamı sunduğu, daha yüksek eğitim seviyesine sahip personeli olduğunu ve daha az personel değişikliği yaptığını gösterilmiştir (Comondore ve diğ., 2009; Winblad ve diğ., 2017). Bu çalışmalar ışığında, özel huzurevlerine çalışan yaşlı bakım personelinin kamuya ait huzurevlerine göre daha zor şartlarda ve değişen çalışma koşullarında çalıştığı söylenebilir.

Okupasyonel denge, bireyin kendisine göre yeterli sayıda okupasyona sahip olması, bu okupasyon repertuarındaki doğru çeşitliliği ve dengeyi sağlaması ve bundan tatmin olması şeklinde tanımlanmaktadır (Wagman ve diğ., 2012). Yaşlı bakım personelinin yoğun ve stresli çalışma koşulları göz önünde bulundurulduğunda, eş, anne, evlat rollerinin çalışma sistemleri nedeniyle olumsuz etkileneceği ve okupasyonel dengelerinde bozulmalara yol açabileceği düşünülmektedir (Munyisia ve diğ., 2011; Rachel ve Francesco, 2018; Testad ve diğ., 2010). Literatürde, yaşlı bakım hizmetlerinde çalışan personelin fiziksel ve psikososyal etkilenimini inceleyen çalışmalar olsa da (Pélissier ve diğ., 2015; Zhang ve diğ., 2017), bildiğimiz kadarıyla, okupasyonel dengesini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, özel huzurevlerinde çalışan yaşlı bakım personelinde, okupasyonel denge ile yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkiyi araştırmaktır.

Gereç ve Yöntem

Bu araştırma, anket uygulama tekniğini içeren tanımlayıcı bir çalışmadır. Araştırmanın yürütülmesi için, Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

tarafından etik onay alınmıştır. Bireylere, araştırma hakkında ayrıntılı bilgi verildikten sonra, gönüllü olarak katılmak isteyenlerden telefon ya da online görüşme ortamında aydınlatılmış onam alınmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın örneklemini, Ankara ilinde bulunan özel huzur evlerinde ‘yaşlı bakım elemanı’ olarak çalışan kar topu örnekleme yöntemi ile dahil edilen bireyler oluşturmaktadır. Araştırmaya özel huzurevinde çalışan ve gönüllü olarak katılmayı kabul eden 106 yaşlı bakım personeli dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilme kriterleri; 18-65 yaş aralığında yaşlı bakım personeli olmak, özel huzurevinde çalışıyor olmak, çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmek ve okur-yazar olmaktır. Başka bir kurumda daha çalışıyor olmak, huzurevi dışında başka bir bireye bakım veriyor olmak ya da herhangi bir nörolojik, ortopedik ya da psikiyatrik hastalığa sahip olmak, araştırmaya dahil etmeme kriterleri olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi Formu: Katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni durum, çalışma süresi gibi demografik bilgileri, araştırmacılar tarafından oluşturulan bir form aracılığıyla kaydedilmiştir.

Aktivite-Rol Dengesi Anketi: Wagman ve Hakansson (2014) tarafından geliştirilen Aktivite-Rol Dengesi Anketi, kişinin okupasyonel dengesini farklı boyutlarda değerlendiren bir öz-bildirim ölçeğidir. Bireyin günlük aktivitelerinin sayısı ve çeşitliliğinden aldığı tatmini ölçmek ve alınan sonuçlara göre okupasyonel dengesini tespit etmek amacıyla uygulanır. Ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması, Günel ve ark. (2019) tarafından yapılmıştır. Ölçek, 0 (kesinlikle katılmıyorum) ile 3 (kesinlikle katılıyorum) arasında değişen 4'lü puan aralığında değerlendirilen 11 maddeden oluşur. Ölçeğin toplam puanı, sorulara verilen bireysel puanlarının toplamından oluşur ve 0-33 aralığında değişir. Yüksek puanlar daha iyi bir okupasyonel dengeyi göstergesidir. Ölçeğin Türkçe versiyonunun test-tekrar test güvenilirlik katsayısı 0,922, Cronbach alfa değeri 0,785 olarak bulunmuştur (Günel ve diğ., 2019).

Yaşam Memnuniyeti Anketi: Diener ve ark. (1985) tarafından geliştirilen Yaşam Memnuniyeti Anketi, kişinin ideallere yakınlık, yaşam koşulları, tatmin, geçmişte yaşadıkları ve yaşamına dair değiştirmek istediği durumların varlığını değerlendirmektedir. Ölçek, 1-7 puan (1: kesinlikle katılmıyorum, 7: kesinlikle katılıyorum) arasında değerlendirilen 5 maddeden oluşur. Sorulara verilen puanların toplamına göre bireyin memnuniyet derecesi belirlenmektedir. Bireyin verdiği cevaplara göre toplam puan yükseldikçe, memnuniyet

seviyesi de artış göstermektedir. Buna göre; 31-35 puan: çok memnun, 26-30 puan: memnun, 21-25 puan: kısmen memnun, 20 puan: kararsız, 15-19 puan: kısmen memnuniyetsiz, 10-14 puan: memnuniyetsiz, 5-9 puan: çok memnuniyetsiz olarak tanımlanmaktadır. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği, Köker (1991) tarafından çalışılmıştır. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği 0,85, madde-test korelasyonları ise 0,71 ile 0,80 arasında bulunmuştur.

İstatistiksel Analiz

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizi SPSS (Statistical Packages for the Social Sciences - Sosyal Bilimler için İstatistik Paket Programı) Versiyon 23 yazılımı kullanılarak yapıldı. Kategorik değişkenler için frekans ve yüzde değerleri, normal dağılmayan değişkenler için ortanca ve çeyrekler arası aralığı içeren tanımlayıcı istatistiklerden yararlanıldı. Değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu görsel (histogram ve olasılık grafikleri) ve analitik (Kolmogorow-Smirnov testi) yöntemlerle analiz edildi. Verilerin normal dağılıma uymadığı belirlendiği için değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Spearman korelasyon katsayısı kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi %5 olarak kabul edildi.

Bulgular

Araştırmaya 90'ı (%84,9) kadın, 16'sı (%15,1) erkek olan toplam 106 yaşlı bakım personeli katıldı. Bireylerin çoğunluğu 25-35 yaş aralığındaydı (%45,3). Bireylerin 32'si (%30,2) bekar, 36'sı (%34) evli ve 38'i (%35,8) boşanmış/duldu. Eğitim durumu incelendiğinde, bireylerin 59'unun (%55,7) ortaokul mezunu olduğu görüldü. Bireylerin gelir dağılımına bakıldığında, çoğunluğunun (%83) geliri 3000 TL ve altındaydı. Bireylerin 90'ı (%84) vardiyalı çalışıyordu. Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1'de sunuldu.

Tablo 1: Katılımcıların sosyodemografik özellikleri (n=106)

	n	%
Cinsiyet		
Kadın	90	84,9
Erkek	16	15,1
Yaş (yıl)		
18-25	4	3,8
25-35	48	45,3
35-45	42	39,6
45-60	12	11,3
Medeni durum		
Evli	36	34,0
Bekar	32	30,2
Boşanmış/Dul	38	35,8
Eğitim Durumu		
İlkokul Mezunu	21	19,8
Ortaokul mezunu	59	55,7
Lise	24	22,6
Önlisans/Lisans	2	1,9
Gelir Dağılımı		
3000 TL ve altı	88	83
3000 - 4000 TL	18	17
Vardiyalı Çalışma		
Evet (24-48 saat)	87	82,1
Evet (48-96 saat)	3	2,8
Hayır	16	15,1

Bireylerin okupasyonel dengesi ve yaşam memnuniyeti arasında pozitif orta düzeyde bir ilişki saptandı ($r=0,430$, $p<0.01$). Okupasyonel denge ve yaşam memnuniyeti ortanca ve çeyrekler arası aralık sonuçları ile değişkenler arasındaki ilişki Tablo 2’de özetlendi.

Tablo 2. Okupasyonel denge ve yaşam memnuniyeti arasındaki ilişki (n=106)

	Ortanca (ÇAA)	Spearman Korelasyon Analizi
Aktivite-Rol Dengesi Anketi (0-33)	18(9)	$r=0.430^{**}$
Yaşam Memnuniyeti Anketi (5-25)	14(4)	

ÇAA: Çeyrekler arası aralık $**p<0.01$

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırma, özel huzurevlerinde çalışan yaşlı bakım personelinde okupasyonel denge ile yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla planlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, yaşlı bakım personelinin okupasyonel dengesi ile yaşam memnuniyeti arasında orta düzeyde pozitif anlamlı ilişki bulunmuştur. Başka bir deyişle, yaşlı bakım personelinin okupasyonel dengesi arttıkça yaşam memnuniyeti de artmaktadır.

Sağlam (2017), engelli ve yaşlı bakım personellerinin tükenmişliği, çalışma yaşamı kalitesi ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında, yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum ve çalışma süresi gibi demografik değişkenlerin çalışanların tükenmişlik, çalışma yaşamı kalitesi ve yaşam doyumu üzerinde farklılık oluşturmadığını göstermiştir. Benzer şekilde, Işıkhani (2018), cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, kıdem ve gelirin iş yaşam doyumu üzerinde etkili olmadığını saptamıştır. Ülkemizde yaşlı bakım personellerinde yapılan çalışmalar incelendiğinde, bakım personellerinin çoğunluğunun kadın bireylerden oluştuğu ve lise ve altı eğitim düzeyine sahip olduğu görülmüştür (Işıkhani, 2018; Oral ve Karakurt, 2021; Kavuran ve Caner, 2021; Sağlam, 2017). Çalışmamızda da benzer şekilde yaşlı bakım personellerinin çoğunluğunun kadın ve ortaokul mezunudur.

Huzurevlerinde çalışan bakım personellerinin, stresle ilişkili sorunlar açısından risk altında olduğu iyi bilinmektedir (Kloos ve diğ., 2019). Danışanların bilişsel bozulma, psikolojik değişiklikler ve bunlara bağlı olarak günlük yaşamla başa çıkma yeteneğinin kaybı nedeniyle, yaşlı bireylere bakım verme işi yoğun ve duygusal olarak yorucudur. Bunun yanı sıra, yetersiz personel, vardiyalı çalışma, yüksek işyükü, mesleki çatışma, görev ve sorumlulukların karışıklığı, sözlü taciz, fiziksel saldırı, çaba/ödül dengesizliği ve ölüme yakın çalışma gibi nedenlerle önemli derecede psikososyal zorlanma ve stres yaşadıkları gösterilmiştir. Bu doğrultuda, yaşlı bakım personelinin bakım verme işini ve yaşam kalitesini etkileyebilecek çalışma koşulları ve psikososyal faktörler çok sayıda araştırmanın konusu olmuştur (Pélissier ve diğ., 2015; Schmidt ve Diestel, 2011; Kloos ve diğ., 2019; Westermann ve diğ., 2014). Bununla birlikte, bakım personelinde okupasyonel dengenin incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma huzurevlerinde çalışan yaşlı bakım personelinde okupasyonel denge ve yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkiyi inceleyen ilk çalışmadır. Çalışma bulgularına göre, bakım personelinin düşük-orta düzeyde bir okupasyonel dengeye sahip oldukları sonucuna varılabilir. Uzun süreli bakım verme işinin zorluğu ve personelin çalışma yaşamını etkileyen diğer faktörler göz önünde bulundurulduğunda, okupasyonel dengenin de etkilenmiş

olabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte, konu ile ilgili faktörlerin ayrıntılı incelendiği karşılaştırmalı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Hwang ve Kim (2015), uzun süreli bakım çalışanlarında yaptıkları araştırmada, iş stresi ve başa çıkma stratejilerinin, yaşam memnuniyetinin daha iyi anlaşılmasını sağladığı sonucuna varmışlardır. İşle ilgili tatmin genel yaşam memnuniyetinin alt alanı olarak görülmektedir. İşle ilgili tatminin azlığı ya da yokluğu, bireyin özel yaşantısını da etkileyebilmektedir (Keser, 2005). Başka bir deyişle, işe duyulan memnuniyet arttıkça genel yaşam memnuniyetinin de arttığı görüşü desteklenmektedir (Unanue ve diğ., 2017). Bu araştırmada, yaşlı bakım personelinin genel olarak yaşam memnuniyetinin düşük olduğu saptanmıştır. Özel huzurevlerindeki zorlayıcı çalışma koşulları ve uzun süreli bakım vermenin olumsuz etkilerinden dolayı bireylerin yaşam memnuniyetinin etkilendiği düşünülmektedir.

Huzurevlerinde çalışan yaşlı bakım personelinde okupasyonel denge ve onun yaşam memnuniyetiyle olan ilişkisini değerlendiren ilk çalışma olması, bu araştırmanın güçlü yanındır. Bununla birlikte, araştırmanın bazı kısıtlılıkları bulunmaktadır. Çalışmanın kesitsel doğası nedeniyle nedensellik açısından çıkarım yapmak güçtür. Boylamsal araştırmalara ihtiyaç vardır. Araştırmaya sadece özel huzurevlerinde çalışan yaşlı bakım personeli dahil edilmiştir. Kamu ve özel sektör çalışanlarını içeren, geniş örneklem büyüklüğüne sahip karşılaştırmalı çalışmalarla araştırma sonuçları desteklenebilir.

Sonuç olarak, bu araştırmada özel huzurevlerinde çalışan yaşlı bakım personelinin okupasyonel dengesi ile yaşam memnuniyeti arasında bir ilişki olduğu bulunmuştur. Yaşlı bakım personelinde okupasyonel dengeyi geliştirmeye yönelik tasarlanacak müdahalelerin bireylerin yaşam memnuniyetini artırabileceği düşünülmektedir.

Teşekkür

Çalışmanın örneklem grubuna ulaşılmasında destek sağlayan Zelal Odak'a teşekkür ederiz.

Finansal Destek

Çalışma için herhangi bir finansal destek sağlanmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Altuntaş, O., & Aydın, M. (2015). Huzurevinde Çalışan Bakım Verenlerde Bel Okulunun Etkinliğinin İncelenmesi. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 3(1), 1-6.
- Can, İ., Tekşan, H., & İzgi, A. (2020). Assessment of sleep, profile of mood states and caregiver burden in caregivers of home care patients. *International Anatolia Academic Online Journal Health Sciences*, 6(2), 211-221.
- Castle, N. G., Engberg, J., Anderson, R., & Men, A. (2007). Job satisfaction of nurse aides in nursing homes: Intent to leave and turnover. *The Gerontologist*, 47(2), 193-204. doi: 10.1093/geront/47.2.193
- Comondore, V., Devereaux, P., Zhou, Q., Stone, S. B., Busse, J. W., Ravindran, N. C., ve diğerleri. (2009). Quality of care in for-profit and not-for-profit nursing homes: Systematic review and metaanalysis. *British Medical Journal*, 339, b2732. doi: 10.1136/bmj.b2732
- Cooper, S. L., Carleton, H. L., Chamberlain, S. A., Cummings, G. G., Bambrick, W., & Estabrooks, C. A. (2016). Burnout in the nursing home health care aide: A systematic review. *Burnout Research*, 3(3), 76-87. doi: 10.1016/j.burn.2016.06.003
- Dahlrup, B., Ekström, H., Nordell, E., & Elmståhl, S. (2015). Coping as a caregiver: A question of strain and its consequences on life satisfaction and health-related quality of life. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 61(2), 261-270. doi: 10.1016/j.archger.2015.06.007
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal Of Personality Assessment*, 49(1), 71-75.
- Eurobarometer. (2007). Health and long term care in the European Union (Special Eurobarometer no. 283). Brussels: European Commission.
- Gandoy-Crego, M., Clemente, M., Mayán-Santos, J. M., & Espinosa, P. (2009). Personal determinants of burnout in nursing staff at geriatric centers. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 48(2), 246-249. doi: 10.1016/j.archger.2008.01.016
- Gök Uğur, H., & Hendekci, A. (2019). Effect of planned training provided to care staff in nursing homes on their attitudes toward the elderly. *Turkish Journal of Geriatrics*, 22(3), 376-383. doi: 10.31086/tjgeri.2019.115
- Günel, A., Pekçetin, S., Demirtürk, F., Şenol, H., Håkansson, C., & Wagman, P. (2020). Validity and Reliability of the Turkish Occupational Balance Questionnaire (OBQ11-T). *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 27(7), 493-499. doi: 10.1080/11038128.2019.1673479
- Hwang, H., & Kim, J. (2015). Influence of job stress, coping strategies on life satisfaction in long-term care workers-focused in Gyeonggi-do. *Journal of the Korea Academia-Industrial Cooperation Society*, 16(9), 6152-6159.
- Işıkhhan, V. (2018). Kurumda çalışan yaşlı bakım elemanlarının bakım yükünü etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 29(1), 1-26.
- Kavuran, E., & Caner, E. (2021). Yaşlı bakım öğrencilerinin yaşlılara yönelik tutumları ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Turkish Journal of Science and Health*, 2(2), 89-97.
- Keser, A. (2005). Çalışma yaşamı ile yaşam doyumu ilişkisine teorik bakış. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 55(1), 897-913.
- Kloos, N., Drossaert, C. H., Bohlmeijer, E. T., & Westerhof, G. J. (2019). Online positive psychology intervention for nursing home staff: A cluster-randomized controlled feasibility trial of effectiveness and acceptability. *International Journal of Nursing Studies*, 98, 48-56. doi: 10.1016/j.ijnurstu.2019.06.004
- Köker, S. (1991). Normal ve sorunlu ergenlerin yaşam doyumu düzeylerinin karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Lewis, R., Yarker, J., Donaldson-Feilder, E., Flaxman, P., & Munir, F. (2010). Using a competency-based approach to identify the management behaviours required to manage workplace stress in nursing: a critical incident study. *International Journal of Nursing Studies*, 47(3), 307-313. doi: 10.1016/j.ijnurstu.2009.07.004
- McIntyre, A., & Atwal, A. (2005). *Occupational therapy and older people*. Oxford: Blackwell.

- Oral, M., & Karakurt, N. (2021). Engelli ve yaşlı bakım personelinin tükenmişlik ve ruhsal belirti düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 3(2), 123-131.
- Munyisia, E. N., Yu, P., & Hailey, D. (2011). How nursing staff spend their time on activities in a nursing home: an observational study. *Journal of Advanced Nursing*, 67(9), 1908-1917. doi: 10.1111/j.1365-2648.2011.05633.x
- Mesleki Yeterlilik Kurumu, (2016). Engelli ve Yaşlı Bakım Elemanı Ulusal Mesleki Standardı (Seviye 4), Ankara: MYK Yönetim Kurulu.
- Pélissier, C., Vohito, M., Fort, E., Sellier, B., Agard, J. P., Fontana, L., ve diğerleri. (2015). Risk factors for work - related stress and subjective hardship in health - care staff in nursing homes for the elderly: A cross - sectional study. *Journal of Occupational Health*, 57(3), 285-296. doi: 10.1539/joh.14-0090-OA
- Rachel, H., & Francesco, S. (2018). Factors associated with and impact of burnout in nursing and residential home care workers for the elderly. *Acta Bio Medica: Atenei Parmensis*, 89(Suppl 7), 60-69. doi: 10.23750/abm.v89i7-S.7830
- Sağlam, Y. (2017). Engelli ve yaşlı bakım personellerinin tükenmişliği, iş yaşamı kalitesi ve yaşam doyumu ilişkileri üzerine bir araştırma (Yüksek Lisans Tezi, Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Schmidt, K. H., & Diestel, S. (2011). Differential effects of decision latitude and control on the job demands-strain relationship: A cross-sectional survey study among elderly care nursing staff. *International Journal of Nursing Studies*, 48(3), 307-317. doi: 10.1016/j.ijnurstu.2010.04.003
- Testad, I., Mikkelsen, A., Ballard, C., & Aarsland, D. (2010). Health and well-being in care staff and their relations to organizational and psychosocial factors, care staff and resident factors in nursing homes. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 25(8), 789-797. doi: 10.1002/gps.2419
- Unanue, W., Gómez, M. E., Cortez, D., Oyanedel, J. C., & Mendiburo-Seguel, A. (2017). Revisiting the link between job satisfaction and life satisfaction: The role of basic psychological needs. *Frontiers in Psychology*, 8, 680-697. doi: 10.3389/fpsyg.2017.00680
- Üstüner Top, F., Saraç, A. ve Yaşar, G. (2010). Huzurevinde yaşayan bireylerde depresyon düzeyi, ölüm kaygısı ve günlük yaşam işlevlerinin belirlenmesi. *Klinik Psikiyatri*, 13(1), 14-22.
- Wagman, P., & Håkansson, C. (2014). Introducing The Occupational Balance Questionnaire (OBQ). *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 21(3), 227-231. doi: 10.3109/11038128.2014.900571
- Wagman, P., Håkansson, C., & Björklund, A. (2012). Occupational balance as used in occupational therapy: A concept analysis. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 19(4), 322-327. doi: 10.3109/11038128.2011.596219
- Westermann, C., Kozak, A., Harling, M., & Nienhaus, A. (2014). Burnout intervention studies for inpatient elderly care nursing staff: Systematic literature review. *International Journal of Nursing Studies*, 51(1), 63-71. doi: 10.1016/j.ijnurstu.2012.12.001
- Wilson, J. L. (2002). The impact of shift patterns on healthcare professionals. *Journal of Nursing Management*, 10(4), 211-219. doi: 10.1046/j.1365-2834.2002.00308.x
- Winblad, U., Blomqvist, P., & Karlsson, A. (2017). Do public nursing home care providers deliver higher quality than private providers? Evidence from Sweden. *BMC Health Services Research*, 17(1), 1-12.
- Zhang, Y., Punnett, L., & Nannini, A. (2017). Work-family conflict, sleep, and mental health of nursing assistants working in nursing homes. *Workplace Health & Safety*, 65(7), 295-303. doi: 10.1177/2165079916665397